

Статья посвящена вопросу роли педагогической практики в становлении будущего учителя в Швеции. Выявлено, что успех педагогической практики зависит от выбора базового учреждения, оптимальной реализации самых методов и приемов работы в конкретных условиях, методического уровня и мастерства педагогов-практиков, которых личным примером активизируют творческую самостоятельность студентов в выполнении педагогических задач образовательной деятельности, помогают формированию добросовестного отношения к работе, ответственности, целеустремленности

Ключевые слова: партнерская школа, профессиональная подготовка, педагогическая практика, профессионально-педагогическая направленность, теоретическая подготовка.

The article deals with the role of pedagogical practice in becoming a future teacher in Sweden. The specifics of the organization and the content of pedagogical training of future teachers in higher education institutions in Sweden are investigated, it is found out that the positive experience of this country is based on pedagogical ideas - updated concepts or theories. It is the establishment of partnerships between universities and general education schools that will contribute to the quality of professional education of future teachers. It is underlined that the system of pedagogical teacher training in Swedish universities clearly shows the transition from instructive to constructive forms of education, where the central place in the learning process is the student. Classes are organized in such a way that the training is focused on the active use of the learned material. It is emphasized that professional pedagogical practice plays an extremely important, ultimately decisive role in the formation of students - future teachers - the skills and acquirement of a professional teacher. In the course of practical activity, students apply the acquired scientific and theoretical knowledge (in particular didactics, theory of education and individual methods) in direct pedagogical activity. It is revealed that the success of pedagogical practice depends on the choice of the basic institution, the optimal implementation of the most perfect methods and techniques of work in specific conditions, the methodological level and practice of pedagogical practitioners, who, by personal example, activate the students' creative independence in the fulfillment of pedagogical tasks of educational activity, help work, responsibility, commitment. These factors largely determine the professional applicability of a future specialist. It is concluded that taking into account the positive elements of the experience of teacher training in higher education in Sweden will increase the effectiveness of pedagogical activity and pedagogical practice as the final link of professional readiness of a specialist in Ukrainian vocational education.

Key words: affiliate school; vocational training, pedagogical practice, professional and pedagogical orientation, theoretical training.

УДК 373:364-322

DOI 10.31339/2413-3329-2019-2(10)/2-93-96

Турок Оксана Степанівна,
аспірант,

Мукачівський державний університет, м. Мукачеве

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРОСВІТНИЦТВО В УМОВАХ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

У статті на основі аналізу документів та наукових досліджень представлено дослідницький матеріал щодо екологічного просвітництва в умовах неформальної освіти у Словаччій. Проаналізовано основні нормативні документи, що визначають тенденції в сфері екологічної освіти Словаччини, зокрема «Стратегія екологічної політики Словаччини до 2030 року», «Концепція екологічної освіти до 2025 року», «Закон про охорону навколишнього середовища Словаччійської Республіки». Виявлено словацькі установи та організації, які здійснюють екологічне просвітництво в неформальній освіті.

Ключові слова: екологічна освіта, неформальна освіта, позашкільна освіта, екологічні організації, Словачька Республіка.

Постановка проблеми. Формування культури взаємодії людини з природою сьогодні є особливо актуальним. Ніякі загальні правила не спроможні забезпечити гармонію індивіда з оточуючим середовищем, якщо внутрішня мораль не стане джерелом відповідальності та орієнтиром вибору цінностей, попереджаючи непродуманість впливу на природу. Надзвичайно велика кількість людей в сучасному світі часто не замислюється над наслідками своїх щоденних вчинків та їхнього пролонгованого впливу на довкілля. Вперше критично оцінити ситуацію та донести до широкого загалу безпеку вичерпності ресурсів Землі вдалося у першому звіті Римського клубу під назвою «Межі зростання» в 1972 р. Екологічна ситуація на планеті відтоді не набагато покращилася, а, навіть, в деяких місцях погіршилася та має не тільки локальні, але й глобальні прояви (наслідки змін клімату, забруднення гідросфери, ґрунтів, зменшення біорізноманіття). Екологічна криза є викликом для сучасного суспільства і водночас вимагає нових підходів в подоланні розриву між існуючими знаннями, що дає традиційна (формальна) освіта та життєвими навичками і цінностями, які надає неформальна освіта.

Необхідність формування у підростаючого покоління екологічного світогляду зумовлена конкретними змінами в сучасному суспільстві: загостренням конфліктів у відносинах між людиною і природою, переходом до постіндустріальної стадії розвитку суспільства та глобалізаційними процесами.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. На розв'язання невирішених проблем екологічної освіти спрямовані дослідження таких вітчизняних і зарубіжних науковців М. Алексієвця, Ю. Берестень, В. Борейко, В. Вербицький,

О. Гнатів, Л. Ковпак, Л. Маєвська, Л. Манорик, Т. Мантула, А. Мехеда, Л. Пата, В. Титаренко та ін. Діяльності загальноосвітніх навчальних закладів у сфері екологічної освіти і виховання та особливостям їх взаємодії з громадськими екологічними організаціями присвячені праці: С. Вігер, А. Захлебного, К. Кушакова, Н. Пустовіт, Т. Саєнко, О. Сорочинської, Т. Юркової, Г. Ярчук та ін.

Питання формування світогляду підростаючого покоління та вплив на цей процес громадського екологічного руху досліджували О. Варго, О. Дідков, Д. Іванова, Н. Кардашук, О. Пашенко, Н. Чиренко, К. Чорна, О. Якименко та ін., у яких відмічається, що громадські екологічні організації є інститутами соціального виховання, які мають соціально-педагогічний потенціал впливу на молоде покоління і є важливим чинником соціалізації особистості та безпосередньо впливають на формування екологічного світогляду [4].

Феноменом екологічної освіти в Україні та країнах Європейського Союзу займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як А. Гончарук, Н. Терьохіна, І. Литовченко, О. Огієнко, О. Биковська, М. Кічула, А. Хамадаче (А. Hamadache), екологічною освітою та вихованням у галузі неформальної освіти – європейські вчені: Р. Адамішін, П. Репка (Р. Repka), Е. Гутманова (Е. Huttmanová), М. Шведова (М. Švecová), J. Ružičková, M. Neveřelová, B. Lehotská, J. Terek.

Дослідники наголошують, що один з способів подолати виклики сьогодення – це підвищити поінформованість населення, підвищити не тільки рівень освіченості, але й розвинути необхідні життєві навички. Необхідність формування у підростаючого

покоління екологічного світогляду зумовлена конкретними змінами в сучасному суспільстві: загостренням конфліктів у відносинах між людиною і природою, переходом до постіндустріальної стадії розвитку суспільства та глобалізаційними процесами. В цьому плані, вважаємо, є корисним досвід Словачької Республіки, де завдання екологічної освіти та умови їх вирішення і реалізації мають соціально-економічну і культурологічну освітню значущість, зокрема в контексті неформальної освіти.

Мета статті: виявити роль позашкільних організацій у розвитку екологічної освіти в Словачькій Республіці.

Результати дослідження. Розрив між знаннями і необхідними життєвими навичками, що дає формальна освіта та викликами сьогодення дав поштовх розвитку неформальної та інформальної освіти.

Насамперед визначимо розуміння неформальної освіти в сучасному освітньому середовищі. Вперше поняття неформальної освіти прозвучало в 1967 році на конференції у Вільямсбурзі, де обговорювалася криза в освіті та її невідповідність соціально-економічному розвитку; висновки і рекомендації цієї конференції послужили створенню термінологічно-понятійного апарату неформальної освіти. Більш детально було описано в книзі американського педагога та економіста Ф. Кумбса (P. Coombs) «Світова освітня криза: системний підхід», що вийшла друком в 1968 році. Одна з перших європейських країн, що запровадила неформальну освіту у знайомому нам вигляді, була Швеція. Логічним наслідком стало декларування теми неформальної освіти як «освіти впродовж всього життя» на рівні Організації Безпеки і Співпраці в Європі (ОБСЄ) у 1996 році [4, с.8].

За визначенням глосарію у Міжнародному стандарті класифікації освіти (МСКО) (англ. – The International Standard Classification of Education (ISCED) ЮНЕСКО (UNESCO) в Інституті статистики: «визначальною характеристикою неформальної освіти є те, що вона є доповненням, альтернативою та/або доповненням до формальної освіти в процесі навчання протягом усього життя людей. Часто надається для гарантування права доступу до освіти для всіх. Вона обслуговує людей будь-якого віку, але не обов'язково застосовує суцільну структуру шляху; вона може бути короткою за тривалістю та/або низькою інтенсивністю, і, зазвичай, вона надається у вигляді коротких курсів, тренінгів чи семінарів. Неформальна освіта в основному призводить до кваліфікації, яка не визнається відповідною національною освітньою владою як формальна кваліфікація, або взагалі відсутня кваліфікація». З іншого боку, результати термінологічного аналізу О. Биковської свідчать про те, що сьогодні у європейському освітньому середовищі паралельно з поняттям «неформальна освіта» (англ. – non-formal education) вживають також «заклади позашкільного виховання» (польськ. – placówki wychowania poza szkolnego), «додаткова освіта» (рус. – дополнительное образование), центри вільного часу (словацьк. – centrum vol'neho casu) тощо [1, с.15].

Окремо варто відзначити важливу роль спрямованість екологічної неформальної освіти. Протягом трьох останніх століть умови для освіти майже не змінювалися, і суб'єктом освіти були діти та молодь. Нове століття, розвиток науки і технічний прогрес кардинально не лише змінюють стару систему економіки, а й вимагають нових методів навчання. Особливо актуальним це питання є для дорослих людей, що ризикують залишитися безробітними, адже зникають і старі робочі місця, і змінюється сама система ведення господарства. Одними з ефективних методів навчання, що задовільнить вимоги нового часу, стає неформальна та інформальна освіта. Заслугує на увагу неформальна освіта дорослих людей, яка забезпечує більш ефективне навчання та відповідає їхнім потребам, є мобільною, динамічною та варіативною, реагує на соціокультурні зміни суспільства.

Однією з перелон щодо ефективності та залучення широких верств населення до неформальної освіти є факт, що вона спрямована на навчання певної групи людей, часто не є системною або довготривалою.

До позитивних моментів неформальної освіти можна віднести такі:

1. Визначення мети є індивідуальним і може змінюватися відповідно до поточних потреб суспільства (тобто, здатна підлаштовуватися).

2. Розвиток життєвих навичок.

3. Свідома організація навчально-виховного впливу.

4. Особиста відповідальність учасників.

5. Добровільність і зацікавленість предметом.

6. Сприяння розвитку учасників.

Всі названі особливості та характеристики неформальної освіти повністю застосовуються до поняття неформальної екологічної освіти як складової екологічного навчання та виховання.

Здійснений нами аналіз різноманітних джерел свідчить, що неформальна екологічна освіта у Словаччині є спрямованою, цілісною, регулюється державою за допомогою спеціальних програм та стратегій, законодавчих актів, реалізується для різних вікових груп та різноманітними установами.

Основними нормативними документами, що визначають тенденції в сфері екологічної освіти Словаччини як країни Європейського Союзу є такі міжнародні документи:

– стратегія соціально-економічного розвитку Європейського Союзу на період до 2020 року «Європа – 2020» (A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth, «Europe – 2020», 2010).

– освітня стратегія Співтовариства, що отримала назву «Освіта та навчання – 2020» («Strategic Framework for European Cooperation in Education and Training», ET 2020).

– концепція «Освіта впродовж життя», що була закріплена Меморандумом неперервної освіти Європейської Комісії (A Memorandum on Lifelong Learning, 2000). Меморандумом визначено рівноправність формальної і неформальної освіти у реалізації концепції «Освіти впродовж життя». [3, с.39]

Водночас неформальна екологічна освіта Словачької республіки регулюється також програмами Міністерства освіти, науки, досліджень і спорту Словачької Республіки (Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky) та Міністерства навколишнього середовища (Ministerstvo životného prostredia SR), такими як:

– Відомча (галузєва) концепція екологічної освіти до 2025 року [10].

– Стратегія екологічної політики до 2030 року Envirostratégia 2030.

– Закон про освіту та виховання.

– Національна освітня програма.

– Законодавчі акти Міністерства охорони природи.

– План дій 2030 (Agendy 2030).

Зазначимо, що згідно п. 16 Закону про охорону навколишнього середовища Словачької Республіки «виховання, освіта та навчання в Словачькій Республіці проводяться таким чином, що призводять до мислення та дії відповідно до принципу сталого розвитку, до усвідомлення відповідальності за підтримку якості довкілля та окремих його компонентів та до поваги до життя у всіх його формах» [12, § 16]. Також цікавими є пункти 17.1 та 18.1 цього закону, що регламентують використання природних ресурсів та відповідальність кожного щодо наслідків їх використання. Отже, важливість екологічного мислення кожного громадянина закладено в законодавчих актах цієї країни. Екологічна освіта визначається як процес навчання протягом усього життя, що забезпечує прийняття екологічних принципів, щоб позитивно впливати на поведінку в усьому суспільстві та орієнтована на кожну соціальну та вікову групу (шкільну, позашкільну, професійну, широку громадськість)» [6].

Цікавою і водночас актуальною для освітнього середовища є концепція екологічної освіти в Словачькій Республіці до 2025 р., згідно якої чітко визначаються установи та організації, які здійснюють екологічну освіту в неформальному аспекті:

- Словацька екологічна агенція (Slovenskej agentúry životného prostredia).
- Державна охорона природи Словацької Республіки (Štátnej ochrany prírody SR).
- Національний зоопарк Бойніца (Národnej zoo Bojnice).
- Словацький музей охорони природи та спелеології (Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva).
- Словацький гірничий музей (Slovenského banského múzea).
- Словацька компанія з управління водними ресурсами (Slovenského vodohospodárskeho podniku).
- Центр екологічної освіти.
- Школа охорони природи у Варіні та інші.

Питаннями екологічної освіти в Словацькій Республіці займається і Державна охорона природи Словацької Республіки (ŠOP SR), Департамент екологічної освіти, виховання та просвітництва (Štátna ochrana prírody SR, [11] odbor environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu) як підрозділ Міністерства охорони навколишнього середовища, які визначили завдання просвітницької екологічної діяльності національних парків, музеїв та екологічних центрів у відповідності до шкільної програми екологічної освіти «Захист природи» (Školský program «Ochrany prírody») окремо для початкової та шкіл I-II ступеня навчання.

Міністерство охорони природи співпрацює з державними та неурядовими організаціями Словаччини. Результатом такої роботи, до прикладу, є створення порталу екологічної освіти EWOBX, де висвітлюються поточні проекти, заходи з екологічної освіти для різних цільових груп, зокрема, середніх шкіл, а також найближчі та віддалені плани [9].

Аналіз нормативних документів та наукових досліджень дає підстави визначити роль освітніх програм з охорони природи, які полягають у наступному:

1. Сприяння чіткому формуванню знань та розумінню функціонування принципів природних систем, природи та екологічних питань.
2. Розвиток навичок критичного мислення, екологічної ідентичності, екологічної етики та естетичних відчуттів особистості, готовності вирішувати екологічні проблеми.
3. Активне залучення учнів до процесу через розповіді та ігрові заходи, зміст яких змінюються відповідно до сезону.

Неформальне екологічне просвітництво, що здійснюється на базі природних парків та центрів, ботанічних садів, музеїв та

зоопарків Словацької Республіки характеризується зростанням активності, взаємодією зі школами, відповідністю регіональним та територіальним шкільним навчальним програмам, орієнтацією на розв'язання місцевих та глобальних екологічних проблем, тісним співробітництвом з вітчизняними та міжнародними природоохоронними організаціями та врахуванням рішень міжнародних конференцій, конгресів та нарад із управління та розвитку екологічної освіти.

Підкреслимо, що неформальна екологічна освіта в Словацькій Республіці відповідає сучасним потребам та новим викликам у галузі охорони навколишнього середовища. Основна її мета – створити функціонуючу інтегровану систему екологічної освіти в екологічному секторі відповідно до міжнародних документів, що зосереджуються на проблемах екології та екологічної освіти. Школярі словацьких освітніх закладів беруть участь у різноманітних екологічних освітніх та інформаційних заходах, де часто використовуються інтерактивні методики, а також у міжнародних проєктах та учнівських конференціях. Роль словацької екологічної освіти полягає у підвищенні екологічної обізнаності населення за допомогою всебічного спектру неформальних програм з питань екологічної освіти на національному та регіональному рівнях. Цільовими групами неформальної екологічної освіти є школи (дитячі садки, початкові школи, середні школи), координатори та спеціалісти з питань екологічної освіти, працівники державної охорони навколишнього середовища та широка громадськість [6].

Неформальна екологічна освіта в Словацькій Республіці в розвивається як логічний наслідок поставленим викликам суспільства.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Екологічне просвітництво у Словацькій Республіці є невід'ємною складовою навчально-виховної роботи та практично єдиним способом впливу на екологічну свідомість людей, і повинно реалізовуватися в комплексі із завданнями соціально-економічного розвитку держави. Неформальне освітнє середовище Словацької Республіки має унікальний потенціал і досвід втілення ідей охорони навколишнього середовища, пропонуючи шляхи впровадження останніх в життя та виконуючи освітню функцію, що неодмінно призведе до зміни системи ціннісних орієнтацій, ставлень і зразків поведінки, необхідних для вирішення проблем навколишнього середовища та для сталого розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Биковська О.В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи: монографія / О.В. Биковська; Держ. фонд фундам. дослідж., Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Ін-т екол., економіки і права. – К.: АЛКОН, 2008. – 335 с.
2. Гончарук А. Неформальна освіта дорослих в країнах ЄС. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/964/1/Goncha.pdf>
3. Заярна В.С. Проблема неформальної освіти дітей і молоді в ЄС у контексті дослідницьких тенденцій української педагогічної науки. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III (34), Issue: 69, 2015 URL: https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/zayarna_v._s._the_problem_of_the_non-formal_education_of_children_and_youth_in_the_european_union_in_the_modern_ukrainian_pedagogical_science.pdf
4. Посібник для тренерів неформальної освіти / [Н. Трамбовецька, О. Іванік, М. Гавінек-Дараргулія та ін.]. – К., 2015. – 71 с. 3.
5. Якименко, О.Г., Громадський екологічний рух та його роль в соціалізації особистості. URL: <http://vuzlib.com/content/view/479/94>
6. Environmentálna výchova a vzdelávanie Режим доступу: <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalna-vychova-a-vzdelavanie/>
7. Environmentálny výbový program ochrany prírody 2019/2020 prezákładné školy i-ii. Stupeň (zima - december, január, február) URL: <http://www.sopsr.sk/news/file/EVP%20zima%20ZS%20na%20stiahnutie.pdf>
8. Envirostratégia 2030. URL: <https://www.minzp.sk/iep/strategieke-materialy/envirostrategia-2030/>
9. EWOBX. URL: <https://www.ewobox.sk/home>
10. Rezortná koncepcia environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu do roku 2025 URL: <https://www.minzp.sk/files/dokumenty/strategieke-dokumenty/rezortna-koncepcia-evvao.pdf>
11. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. URL: <http://www.sopsr.sk/web/>
12. Zákon č. 17/1992 Zb. Zákon o životnom prostredí URL: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1992-17>
13. Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení ktorých zákonov. Zákon č. 245/2008 Z. z. URL: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-245#f3529898>

References

1. Bykovska O.V. (2008) Pozashkil'na osvita: teoretyko-metodychniosnovy: monografija [Bykovskaya OV Extracurricular education: theoretical and methodological foundations: monograph] Derzh. fondfundam. doslidzh., Nac. ped. un-t im. M.P. Dragomanova, In-t ekol., ekonomiky i prava. K. : ALKON. 335 c.

2. Goncharuk A. Neformal'na osvita doroslyh v krajinah JeS. [Goncharuk A. Non-formal adult education in EU countries] URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/964/1/Goncha.pdf>
3. Zajarna V.S. (2015) Problema neformal'noi' osvity ditej i molodi v JeS u konteksti doslidnych'kyh tendencij ukraïns'koi' pedagogichnoi' nauky. [Zajarna V.S. The problem of non-formal education of children and young people in the EU in the context of research trends in Ukrainian pedagogical science]. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III (34), Issue: 69, 2015 URL: https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/zajarna_v._s._the_problem_of_the_non-formal_education_of_children_and_youth_in_the_european_union_in_the_modern_ukrainian_pedagogical_science.pdf
4. Posibnyk dlja treneriv neformal'noi' osvity [A guide for non-formal education coaches]. (2015). N. Trambovec'ka, O. Ivanik, M. G'avinek-Dagargulijatain. K., 2015. 71 p.
5. Jakymenko, O.G., Gromads'kyj ekologichnyj ruh ta jogorol' v socializacii' osobystosti. Yakimenko, OG, [Public ecological movement and its role in personality socialization]. URL: <http://vuzlib.com/content/view/479/94>
6. Environmentálna výchova a vzdelávanie [Environmental education]. URL: <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalna-vychova-a-vzdelavanie/>
7. Environmentálny výubový program ochrany prírody 2019/2020 prezákadné školy i.-ii. Stupeň (zima - december, január, február) [Environmental Nature Protection Program 2019/2020 for elementary schools i.-ii. Degree (winter - December, January, February)]. URL: <http://www.sopsr.sk/news/file/EVP%20zima%20ZS%20na%20stiahnutie.pdf>
8. Envirostratégia 2030. URL: <https://www.minzp.sk/iep/strategie-materiale/envirostrategia-2030/>
9. EWOBX. URL: <https://www.ewobox.sk/home>
10. Rezortná koncepcia environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu do roku 2025 [Departmental conception of environmental education up to 2025]. URL: <https://www.minzp.sk/files/dokumenty/strategie-dokumenty/rezortna-koncepcia-eva.pdf>
11. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. [State Nature Protection of the Slovak Republic]. URL: <http://www.sopsr.sk/web/>
12. Zákon č. 17/1992 Zb. Zákon o životnom prostredí [Environmental Law]. URL: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1992-17>
13. Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon č. 245/2008 Z. z. [Education and Training Act (Education Act) and a mending and supplementing certain acts.]. URL: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-245#f3529898>

В статті на основі аналізу документів і наукових досліджень представлено дослідницький матеріал по екологічному просвіщенню в умовах неформального освіти в Словачкій Республіці. Проаналізовані основні нормативні документи, які визначають тенденції в сфері екологічного освіти Словачки, в частині «Стратегія екологічної політики Словачки до 2030 року», «Концепція екологічного освіти до 2025 року», «Закон об охороні навколишнього середовища Словачкої Республіки». Виявлено словацькі установи і організації, які здійснюють екологічне просвіщення в неформальному освіті.

Ключові слова: екологічне освіта, неформальне освіта, позашкільне освіта, екологічні організації, Словачка Республіка.

The article deals with the material about environmental aspect in non-formal education of the Slovak Republic based on document analysis and research. It is emphasized that the necessity of formation of ecological world outlook among the younger generation is caused by concrete changes in modern society: exacerbation of conflicts in relations between man and nature, transition to post-industrial stage of society development and globalization processes. The role of non-formal education in the modern educational environment is identified and the historical facts of the development of non-formal education in the European educational environment are highlighted. The basic normative documents that determine the trends in the field of environmental education of Slovakia, in particular, "Concept of environmental education till 2025", "Law on Environmental Protection of the Slovak Republic" are analyzed. Slovak institutions and organizations providing environmental education in a non-formal aspect are identified which include the Slovak Environmental Agency, the State Nature Conservation of the Slovak Republic, the Bojnica National Park, the Slovak Museum of Nature Conservation and Speleology, the Centre for Environmental Education others. The role of environmental education programs, which contribute to the clear formation of knowledge and understanding of the functioning of the principles of natural systems, nature and environmental issues, is identified; development of critical thinking skills, environmental identity, environmental ethics and aesthetic personality, willingness to solve environmental problems; active involvement of students in the process through storytelling and game activities, the content of which changes according to the season. It is concluded that the main objective of non-formal environmental education in the Slovak Republic is to create a functioning integrated environmental education system in the environmental sector in accordance with international instruments focusing on environmental and environmental education issues.

Key words: environmental education, non-formal education, extracurricular education, environmental organizations, Slovak Republic.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>